

BANK SPÓŁDZIELCZY W WOLBROMIU

**Informacje podlegające ujawnieniu zgodnie z
Polityką Informacyjną
Banku Spółdzielczego w Wolbromiu**

(III FILAR NOWEJ UMOWY KAPITAŁOWEJ)

ROK 2009

I. Wstęp.

Niniejszy dokument jest realizacją postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu oraz zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Wolbromiu”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Wolbromiu jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o regulacje nadzorcze oraz o wewnętrzne procedury zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd. Obowiązujące procedury w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- Strategii działania na lata 2009-2011 Banku Spółdzielczego w Wolbromiu,
- Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ich uszczegółowieniem są zaakceptowane przez Zarząd zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami delegujące obowiązki na poziom poszczególnych komórek i stanowisk. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Działy, Zespoły i Stanowiska.

Proces zarządzania ryzykiem ma charakter ciągły, w który zaangażowane są wszystkie komórki organizacyjne i składa się z następujących etapów:

- identyfikacji ryzyk,
- pomiaru ryzyk,
- monitorowania,
- optymalizacji ryzyka oraz
- raportowania.

Efektom prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych ryzyk jest określenie ryzyk istotnych z punktu widzenia Banku, ich klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka permanentnie i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem.

II. Informacje ogólne.

1. Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej przedstawiane są wg stanu na dzień 31.12.2009 r.

2. W 2009 roku Bank Spółdzielczy w Wolbromiu prowadził działalność w placówkach według poniższego wykazu:

- Centrali Banku w Wolbromiu ul. Krakowska 26
- Oddziały w Żarnowcu Rynek 14
- Oddziały w Olkuszu Rynek 29
- Oddziały w Charsznicy ul. Żarnowiecka 26
- Oddziały w Skale Rynek 11
- Oddziały w Pilicy ul. Partyzantów 1
- Oddziały w Łazach ul. Topolowa 9
- Filia nr 1 w Olkuszu Al. Tysiąclecia 12
- Filia nr 2 w Olkuszu ul. K. K. Wielkiego 60a
- Filia nr 3 w Łazach ul. Kochanowskiego 6
- Filia nr 4 w Dąbrowie Górniczej ul. 3-go Maja 10
- Punkt kasowy w Wolbromiu ul. 1-ga Maja 56
- Punkt kasowy w Niegowonicach ul. Kościuszki 13
- Punkt kasowy w Łazach ul. Traugutta 15

- Oddział w Bielsku- Białej, Plac Ratuszowy 4

3. Bank Spółdzielczy w Wolbromiu na dzień 31.12.2009 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

III. Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się: ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji zaangażowań, ryzyko rynkowe (walutowe), ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. Szczegółowe zasady zawierają zatwierdzone przez Zarząd BS regulacje. Informacje na temat metod, procesów, technik redukcji ryzyka zawierają załączniki do niniejszej Informacji.

W Banku funkcjonuje Strategia zarządzania ryzykami, która stanowi załącznik do niniejszej informacji. Ponadto w Banku funkcjonują polityki (stanowiące załącznik do niniejszej informacji) w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko braku zgodności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe.

I. Bank Spółdzielczy w Wolbromiu wymogi kapitałowe wylicza w następujący sposób:

- 1) w zakresie ryzyka kredytowego –obliczany zgodnie z załącznikiem nr 4 do Uchwały nr 380/2008 KNF, metodą standardową.
- 2) w zakresie ryzyka rynkowego (walutowego) metodą podstawową zgodnie z załącznikiem 6 do uchwały Nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego,
- 3) w zakresie ryzyka operacyjnego z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika (BIA), zgodnie z załącznikiem nr 14 do Uchwały nr 380/2008 KNF.
- 4) z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań obliczany zgodnie z załącznikiem nr 12 do Uchwały nr 380/2008 Komisji nadzoru Finansowego.
- 5) z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej obliczany zgodnie z załącznikiem nr 13 do Uchwały nr 380/2008 KNF.

II. W skład struktury organizacyjnej procesu nadzoru i zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową wchodzi:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Komitety i zespoły powołane przez Zarząd,
- Komórka kontroli,

Rada Nadzorcza jest organem oceniającym jakość zarządzania ryzykiem w Banku, m.in.: poprzez współpracę z komórką kontroli. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad jakością zarządzania ryzykiem przez Zarząd oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, wyznacza jego główne cele i wytyczne, a także apetyt na ryzyko Banku.

Zarząd jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku oraz podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływających na skalę i strukturę ryzyka obciążającego Bank. Zarząd zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi ryzykami i kapitałem, w tym proces: identyfikacji, pomiaru, monitorowania, optymalizacji i raportowania, a także system kontroli wewnętrznej.

Komitety i zespoły powołane przez Zarząd odpowiadają za identyfikację poszczególnych ryzyk ich pomiar, monitoring, optymalizację i raportowanie. Uczestniczą w procesie oceny i szacowania adekwatności kapitału wewnętrznego, wypełniając funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur. Dotyczy to w szczególności monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

Komórka kontroli przeprowadza kontrolę wewnętrzną (w szczególności audyt wewnętrzny) procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodności z regulacjami prawnymi i przepisami wewnętrznymi. Badaniu podlega także jakość i efektywność przeprowadzanych w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych kontroli funkcjonalnych. Komórka kontroli uczestniczy także w procesie niezależnego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego i zapewnia organom Banku obiektywne i niezależne opinie na temat działalności Banku.

VI. Fundusze własne.

1. Fundusze własne stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania Klientów Banku.

Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2009 roku.

Wyszczególnienie	Kwota (w zł.)
Fundusze podstawowe	31 270 807
fundusze zasadnicze	29 739 208
-fundusz udziałowy	858 520
-fundusz zapasowy	28 880 688
fundusz rezerwowy	30 350
pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	2 580 000
-niepodzielony zysk z lat ubiegłych	
-fundusz ogólnego ryzyka bankowego	2 580 000
- zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego (pomniejszone o przewidywane obciążenia i dywidendy)	(4 426 883)
-inne pozycje bilansu Banku, określone przez KNB	
pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	1 078 751
-wartości niematerialne i prawne	173 744
- niepodzielona strata z lat ubiegłych	-

-strata na koniec okresu sprawozdawczego	905 007
-strata w trakcie zatwierdzania	-
-inne pomniejszenia funduszy podstawowych, określone przez KNB	-
pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-
-brakująca kwota rezerw celowych	-
-inwestycje kapitałowe w podmiotach finansowych	-
Fundusze uzupełniające	329 895
-fundusz z aktualizacji majątku trwałego	329 895
-zobowiązania podporządkowane	-
-fundusze tworzone ze środków własnych lub obcych	-
-zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze,	-
-inne pozycje określone przez KNB	-
pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	-
-brakująca kwota rezerw celowych	-
-inwestycje kapitałowe w podmiotach finansowych	-
Fundusze własne	31 600 702
Całkowity wymóg kapitałowy	20 156 740

3. Bank w 2009r. nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

V. Adekwatność kapitałowa.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami banki są zobowiązane do utrzymywania kapitałów własnych adekwatnych do poziomu ponoszonego ryzyka.

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dąży do oszacowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka

Limity zaangażowania kapitału na poszczególne ryzyka określone są co roku. Z określonych ryzyk dużą część kapitałów absorbuje ryzyko kredytowe, co jest związane z rozwojem akcji kredytowej. Natomiast wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka operacyjnego wyliczony metodą podstawowego wskaźnika jest znacznie wyższy niż faktyczne ryzyko. Przestrzeganie wyznaczonych limitów adekwatności kapitałowej w ramach poszczególnych ryzyk jest monitorowane.

Wyznacznikiem poziomu adekwatności kapitałowej jest współczynnik adekwatności kapitałowej uwzględniający ryzyko kredytowe, rynkowe i operacyjne. Minimalny poziom ryzyka w regulacjach nadzorczych określony jest na poziomie 8%. W Banku Spółdzielczym w Wolbromiu wskaźnik ten kształtuje się powyżej wyznaczonego poziomu.

Wymagany łączny kapitał na zabezpieczenie ryzyk występujących w działalności BS w Wolbromiu wynosi, wg stanu na 31.12.2009r. – 16 737,78 tys. zł, w tym:

- na ryzyka z I Filara (kredytowe, rynkowe i operacyjne – 16 674 tys. zł
- na pozostałe ryzyka (w tym koncentracji zaangażowań, stopy procentowej w księdze bankowej, płynności, wyniku finansowego i kapitałowe) – 63,78 zł

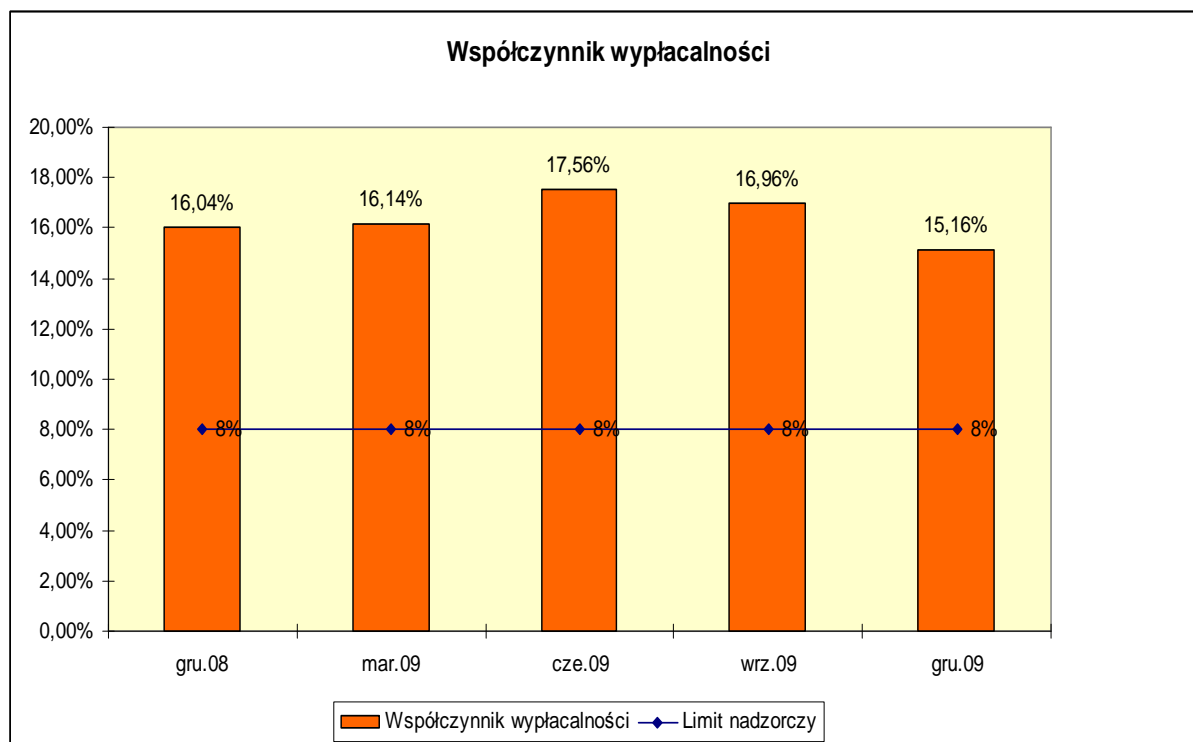
1. Całkowity wymóg kapitałowy na dzień 31.12.2009 roku (w tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Wymagany kapitał na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	14 579,00	14 579,00	-
Ryzyko rynkowe (waluta)	-	-	-
Ryzyko operacyjne (BIA)	2 095,00	2 095,00	-
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	16 674,00	16 674,00	-
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	-	-	-
- koncentracji dużych zaangażowań	-	-	-
- koncentracji w sektor gospodarki	-	-	-
- koncentracji przyjętych form	-	-	-
- koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	-	-	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, z tego:	-	-	-
- przeszacowania	-	-	-
- bazowe	-	-	-
- opcji klienta	-	-	-
- krzywej dochodowości	-	-	-
Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)	63,78	-	63,78
Ryzyko wyniku finansowego	-	-	-
Ryzyko kapitałowe, z tego:	-	-	-
- koncentracji funduszu udziałowego	-	-	-
- koncentracji „dużych” udziałów	-	-	-
-niedotrzymania minimalnych progów kapitałowych	-	-	-
Pozostałe ryzyka, z tego:	-	-	-
- cyklu gospodarczego	-	-	-
- strategiczne	-	-	-

- utraty reputacji	-	-	-
- transferowe	-	-	-
-rezydualne	-	-	-
-modeli	-	-	-
Kapitał wewnętrzny	16 737,78	16 674,00	63,78

Współczynnik wypłacalności na 31.12.2009r. wynosi 15,16 %.

Posiadana przez Bank Spółdzielczy w Wolbromiu baza kapitałowa umożliwia utrzymywanie współczynnika wypłacalności na poziomie wyższym od wymaganego minimum ustawowego (8%) oraz zalecanego od stycznia 2009 przez Komisję Nadzoru Finansowego poziomu 10%.

2. Poniżej zostały przedstawione kwoty określające wymóg kapitałowy – 8% dla poszczególnych klas ekspozycji ważonych ryzykiem. (w zł)

Lp	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	-
2.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	214 844
3.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	5 898
4.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych	-

	banków rozwoju	
5.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-
6.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	1 846 199
7.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	6 805 476
8.	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	-
9.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	-
10.	ekspozycje przeterminowane	135 970
11.	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-
12.	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-
13.	pozycje sekurytyzacyjne	-
14.	ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	-
15.	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	-
16.	inne ekspozycje	5 570 812
	RAZEM	14 579 199

3. Opis metody stosowanej do oceny kapitału wewnętrznego.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku z uwzględnieniem strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz planów kapitałowych.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego w Banku, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o minimalny regulacyjny wymóg kapitałowy (8%) wynikające z zasad określonych dla Filaru I a sprecyzowane szczegółowo w Uchwale KNF nr 380/2008 w sprawie wyznaczania adekwatności kapitałowej.

Bank stosuje metodę wyznaczania kapitału wewnętrznego opisaną w załączniku („Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyk w Banku Spółdzielczym w Wolbromiu”).

VI. Ryzyko kredytowe.

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako należności wymagalne, które nie zostały spłacone w umownym terminie spłaty (raty lub całej należności). Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.nr 235 poz. 1589 z późn.zm.)

2. Należności zagrożone są to należności w grupie poniżej standardu, wątpliwej i straconej (z rozpoznaną utratą wartości) Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.nr 235 poz.1589 z późn. zm.)

3. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw zawiera Instrukcja zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych.

4. Bank w swoich analizach przyjmuje, że obszarem geograficznym jest obszar działalności banku.
5. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2009 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotą ekspozycji w okresie od 01.01.2009 roku do 31.12.2009 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie. (w zł)

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2009	Średnia* kwota w okresie 01.01.2009 do 31.12.2009
1	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	2 136	4 215 477
2	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	13 402 723	7 311 169
3	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	117 597	43 936
4	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
5	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	-	-
6	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	117 601 751	119 909 528
7	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	77 231 331	63 458 640
8	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	-	42 320 290
9	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	-	-
10	ekspozycje przeterminowane	1 632 302	655 323
11	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	-	-
12	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	-	-
13	pozycje sekurytyzacyjne	-	-
14	ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	-	-
15	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	-	-
16	inne ekspozycje	77 591 863	50 203 421
RAZEM		287 579 703	262 708 035

* średnia arytmetyczna liczona na podstawie danych kwartalnych w 2009 roku

6. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji.

6.1 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2009 roku przedstawia poniższa tabela. (w tys. zł)

Lp.	Typ kontrahenta (podmiot)	Należności normalne	Należności pod obserw.	Należności zagrożone	Razem
1.	Banki	117 400	-	-	117 400
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	-	-	-	-

3.	Pomocnicze instytucje finansowe	-	-	-	-
4.	Instytucje ubezpieczeniowe	-	-	-	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		117 400	-	-	117 400

6.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2009 roku przedstawia poniższa tabela.
(w tys. zł)

Typ kontrahenta (podmiot)	Należności normalne	Należności pod obserwacją	Należności poniżej standardu	Należności wątpliwe	Należności stracone	Razem
Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	2 181	-	-	-	-	2 181
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	36 952	180	-	-	1 071	38 203
Przedsiębiorcy indywidualni	37 931	368	881	394	1 796	41 370
Osoby prywatne	36 025	259	322	-	835	37 441
Rolnicy indywidualni	18 525	192	19	7	6	18 749
Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	30	-	-	-	-	30
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	131 644	999	1222	401	3708	137 974

6.3. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2009 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Należności normalne	13 493
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	13 493

6.4. Struktura zaangażowania w Banku poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2009 roku przedstawia poniższa tabela. (w zł)

Lp	Branże	Należności normalne	Należności zagrożone	Razem
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	19 963 904,43	31 966,86	19 995 871,29

2.	Rybołówstwo i rybactwo	0	0	0
3.	Górnictwo	0	0	0
4.	Przetwórstwo przemysłowe	36 256 047,52	1 049 979,41	37 306 026,93
5.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0	0	0
6.	Budownictwo	13 171 456,86	237 532,00	13 408 988,86
7.	Handel hurtowy i detaliczny	35 864 401,51	1 076 206,95	36 940 608,46
8.	Hotele i restauracje	1 887 083,51	63 032,06	1 950 115,57
9.	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	9 353 049,71	700 580,82	10 053 630,53
10.	Pośrednictwo finansowe	217 560,00	10 026,02	227 586,02
11.	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	5 372 912,34	788 740,68	6 161 653,02
12.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	15 751 453,31	111 120,59	15 862 573,90
13.	Edukacja	0	0	0
14.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	2 697 147,00	21 596,30	2 718 743,30
15.	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1 565 098,33	83 836,17	1 648 934,50
16.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0
17.	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
18.	Inne	0	0	0
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym i budżetowym	142 100 114,52	4 174 617,86	146 274 732,38

Opracował: dział kredytów BS w Wolbromiu

7. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności (wartość nominalna) w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2009 roku przedstawia poniższa tabela. (w zł)

	Sektor finansowy	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Instytucje niekom. dział. na rzecz gosp. dom.	Instytucje rządowe i samorządowe	RAZEM
bez terminu	5 249 185	730 748	2 771 023		89 890	8 840 846
< tygodnia	14 980 425		29 013			15 009 438
1 tydz.<1 m-c	46 000 000	1 603 238	3 455 866	625	63 705	51 123 434
1 m-c < 3 m-ce	50 570 060	3 573 491	8 981 835	1 250	979 935	64 106 571
3 m-cy < 6 m-cy	100 000	4 688 334	12 178 928	1 875	795 632	17 764 769

6 m-cy <1 roku	500 000	19 879 731	20 047 255	3 750	1 591 581	42 022 317
1 roku < 2 lat		1 478 012	12 187 845	7 500	3 158 161	16 831 518
2 lat < 5 lat	200 000	3 818 536	17 828 969	15 000	4 492 534	26 355 039
5 lat < 10 lat		4 148 795	10 983 405		2 269 161	17 401 361
10 lat < 20 lat		462 650	8 322 122			8 784 772
powyżej 20 lat			774 222			774 222
OGÓŁEM	17 599 670	40 383 535	97 560 483	30 000	13 440 599	269 014 287

8. Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Opis rodzaju korekt wartości i rezerw	Saldo początkowe (w tys. zł)	Utworzenie rezerw w danym okresie (w tys. zł)	Rozwiązanie rezerw w danym okresie*(w tys. zł)	Saldo końcowe (w tys. zł)
Rezerwy celowe	1 272,00	3 539,00	1 053,00	3 758,00

* kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów, podmiotów zależnych oraz przemieszczeń pomiędzy grupami odpisów

VII. Ryzyko kredytowe kontrahenta.

W związku z charakterem działania Banku i brakiem portfela handlowego nie występuje.

VIII. Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem.

1. Bank nie posiada w portfelu ekspozycji podlegających ocenie zewnętrznym instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.
2. Bank nie stosuje technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych.

IX. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym.

1. Zasady rachunkowości przyjęte przy sporządzaniu sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2009 roku są zgodne z przepisami Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 sierpnia 2008 r. (Dz.U. nr 161 poz.1002) w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (z późniejszymi zmianami).

1) Wycena aktywów i pasywów na dzień bilansowy oraz w ciągu roku obrotowego, dokonywana jest według zasad określonych ustawą z uwzględnieniem przepisów w zakresie tworzenia rezerw na ryzyko w działalności bankowej oraz następujących ustaleń:

- a) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – w momencie początkowego ujęcia wycenia się w wysokości ceny nabycia (łącznie z kosztami transakcji). W ciągu roku według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,

- b) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne, które nie są przeznaczone do obrotu – wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, która obejmuje również odsetki od należności, pomniejszone o odpisy z tytułu rezerw celowych, utraty wartości lub nieściągalności z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
  - c) udziały mniejszościowe w innych jednostkach – wg ceny nabycia pomniejszonej
  - d) wartości niematerialne i prawne w tym wartość firmy – według ceny nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz w szczególnych przypadkach o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia to wyceny dokonuje się wg ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego składnika lub wg wartości godziwej,
  - e) środki trwałe oraz środki trwałe w budowie – wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz w szczególnych przypadkach odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia to wyceny dokonuje się wg ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego składnika lub wg wartości godziwej,
  - f) pozostałe aktywa – wycenia się wg wartości nominalnej,
  - g) kapitały własne – wycenia się wg wartości nominalnej,
  - h) pozostałe pasywa - wycenia się wg wartości nominalnej,
  - i) pozycje pozabilansowe – wycenia się wg wartości nominalnej.
- 2) Kapitał własny wykazany w sprawozdaniu „Zestawienie zmian w kapitale własnym” jest prezentowany zgodnie z ustawą o rachunkowości.
- 3) Rachunek przepływów środków pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.
- 4) Stawka podatku dochodowego w 2009 r. wynosiła 19 % podstawy opodatkowania, zgodnie z przepisami Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r. (z późniejszymi zmianami),

2. Bank posiadał na dzień 31.12.2009 roku papiery wartościowe (akcje) , w/g poniższego zestawienia: (w zł)

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Wartość rynkowa	Wartość godziwa
BPS	862 916,00	x	862 916,00
BPS	100 000,00	x	100 000,00
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie	60 000,00	x	60 000,00
BPS	1 143 811,80	x	1 143 811,80
Certyfikaty depozytowe BPS	200 000,00		200 000,00
RAZEM	2 366 727,80	x	2 366 727,80

3. Bank nie dokonywał przeszacowań w 2009 roku, które miałyby wpływ na wielkość funduszy podstawowych lub uzupełniających.

X. Ryzyko operacyjne.

Bank do wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego stosuje metodę standardową, zgodnie z określonymi w uchwale 380/2008 KNF kryteriami kwalifikującymi:

1. Bank posiada udokumentowany system ryzyka operacyjnego oraz zarządzania nim, ściśle powiązany z procesami zarządzania ryzykiem banku, a wynik oceny stanowi integralną część procesu monitorowania i kontroli profilu ryzyka operacyjnego banku;
2. W procesie zarządzania określony jest zakres odpowiedzialności osób w ramach tego systemu;
3. Bank identyfikuje ekspozycję banku na ryzyko operacyjne, prowadzi rejestr zdarzeń operacyjnych, w tym istotnych strat wynikających z ryzyka operacyjnego;
4. System oceny i zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym i niezależnym przeglądom;
5. Bank wdrożył system raportowania, w ramach, którego sporządzane są raporty wewnętrzne na temat ryzyka operacyjnego kwartalnie dla Zarządu i dla Rady Nadzorczej;

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Procesy zlecane na zewnątrz – outsourcing, tj. przekazanie przez bank podmiotowi zewnętrznemu czynności istotnych dla działalności bankowej, może powiększać ryzyko operacyjne poprzez ograniczoną kontrolę banku nad podmiotami wykonującymi zlecane czynności w działalności zleconej na zewnątrz. Bank ma podpisane umowy outsourcingowe z firmą SoftNet dbającą o oprogramowanie komputerowe Banku. Mając na uwadze długoletnią współpracę oraz posiadane plany awaryjne jak również plany awaryjne usługodawcy na wypadek zaprzestania świadczenia usług, powierzenie wykonywania czynności na zewnątrz nie wpływa niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzania bankiem.

Na dzień 31 grudnia 2009r. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł 2 095 tys. zł.

XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego.

1. Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku.

- 1) Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego to możliwość spadku/wzrostu dochodów odsetkowych spowodowana przewidywanymi lub nieoczekiwanymi zmianami rynkowych stóp procentowych. Zasadniczo dotyczy zagrożenia zrealizowania wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do aktywów i pasywów, a także potencjalnie do pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
- 2) Celem polityki Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku oraz określenie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem metod zarządzania tym ryzykiem w celu eliminacji zagrożeń nierównomiernej reakcji (elastyczności) różnych pozycji bilansowych, a także dochodów i kosztów, co w

konsekwencji ma utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych oraz wypracowania pożądanego wyniku finansowego.

- 3) Bank w zarządzaniu stopami procentowymi kieruje się następującymi zasadami:
    - a) do pomiaru ryzyka stopy procentowej wykorzystuje metodę luki oraz metodę symulacji dochodu,
    - b) badaniu podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku,
    - c) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz kontroli ryzyka opcji,
    - d) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez system limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów Banku.
  - 4) Opcją występującą po stronie aktywów jest prawo spłaty zadłużenia przed terminem umownym bez stosowania sankcji ze strony Banku. Po stronie pasywnej natomiast z opcją mamy do czynienia w przypadku depozytów bez ustalonych terminów wymagalności (np. rachunki bieżące), gdzie klient ma możliwość wycofania depozytu bez stosowania sankcji ze strony banku czy też depozytów terminowych, w przypadku których klient ma możliwość wycofania depozytu przed terminem umownym lecz z zastosowaniem sankcji ze strony Banku, gdyż traci część naliczonych odsetek.
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są co miesiąc Zarządowi Banku, co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.
  3. Bank przeprowadza scenariusze testów warunków skrajnych obejmujące równoległe przesunięcie krzywej dochodowości w górę i w dół o 200 punktów bazowych. Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2009 r. wykazała:
    - 1) w przypadku spadku stóp procentowych możliwość spadku dochodów odsetkowych 2 565,01 tys. zł,
    - 2) w przypadku wzrostu stóp procentowych możliwość wzrostu dochodów odsetkowych o 887,46 tys. zł.

Dnia 25.05.2010 r.

Na podstawie hurtowni danych wykorzystywany na cele sprawozdawczości: WEBIS , COREP, FINREP

Sporządziła: Komórka ds. analiz i ryzyk

Sprawdził: Główny Księgowy